

ffeligheden fremtræder netop der, hvor der erklæres et Forhold, som f. Ex. Fæsteforholdet, der væsentligst er ordnet ved Lov. Det ærede Thing vil vide, at de Love, som ordne Contractsforholdene, ere af to Slags, enten Love, som ere uskravigelige og bindende for Contrahenterne, Love altsaa, som ikke kunne tilfidesættes ved Dvereenkomst mellem Contrahenterne, eller Love, der blot ere udflydende, blot komme til Anvendelse, hvor Contrahenterne ikke have truffet nogen særlig Dvereenkomst. Netop jo mere bindende og uskravigelig Lovgivningen om et saadant Forhold er, desto større bliver Banskfeligheden ved at gjøre en Forandring dert, som rammer de under den stiftede Contractsforhold. Det er altsaa meget forvirrende, naar man siger, at den Betragtning, jeg her gjorde gjældende, væsentlig er støttet paa Contractsfriheden, nei, den er væsentlig støttet paa Contractsbundetheden, fordi det maa erkjendes, at naar Lovgivningen er i den Grad bindende, saa have ogsaa de, der under denne Lovgivnings Magt og under denne Lovgivnings Bestyttelse indgaae Contractsforhold, en aldeles naturlig og retfærdig Grund til at vente, at det saaledes under Lovens Magt og Bærn stiftede Forhold ikke uden tvingende Nødvendighed vil blive forandret. Dette er et Spørgsmaal, som kommer frem paa alle Punkter af dette Forhold, og som ogsaa er gjort gjældende ved den almindelige Lov, hvorved det hele Fæsteforhold skulde afløses, Spørgsmaalet nemlig om at respectere de bestaaende Contracter. Det ærede Thing har jo meent, at det var Noget, man med Hensyn til dette Forhold kunde sætte sig ud over, men der er Mange, der ved det ærede Thing saa godt som jeg, der netop have anseet det for en aldeles afgjørende Indvending mod den omhandlede Lov, at den ikke lader de engang stiftede Contractsforhold blive staaende ved Magt. Jeg haaber saaledes, at det vil være fuldkommen klart, at det er meget forvirrende, naar man taler om, at mine Indvendinger mod det nu foreliggende Lovforslag ere støttede paa Contractsfrihed, da de netop ere støttede paa de Love, der binde Contrahenterne.

J. N. Hansen: Ja, det blev mig først nu af den ærede Ministers Foredrag klart, hvad der er hans Mening, og jeg maa tilføje, at jeg, førend jeg hørte hans sidste Udtalelse, ikke havde opfattet ham saaledes, som jeg nu hører, at han vil opfattes. Smidertid maa jeg dog bemærke, at nærværende Lovforslag ogsaa er fremkommet af Hensyn til, hvad der baader det Almindelige. Det er ikke af Hensyn til dem, der nu leve under det paagjældende Contractsforhold, at man ønsker, at en saadan Lov skal gaae igjennem, men den er motiveret ved den almindelige Betragtning, at man, saalænge man ikke kan enes om ad en rimelig og retfærdig Vej at tilvejebringe en Løsning af Fæsteforholdet, maa holde paa, at det, der er tilstiftet ved Fæstelovgivningen, ogsaa kan opnaaes. Det, som her foreslaaes, er jo ikke Andet, end hvad der er skeet til alle Tider, nemlig at man, naar Fæstelovgivningen ifølge Forholdenes Udvikling er kommet til at svare en eller anden Bestemmelse for, at dens Hensigt kunde opnaaes, har givet en saadan ny Lovbestemmelse. Naar man læser Motiverne til Placaten af 1806 om den mildere Fæstetvang, vil man finde det klart udtalt, at det er Lovgivningsmagtens Pligt med Opmærksomhed at følge Fæstelovgivningen for at see, hvorvidt Tidens og Forholdenes Udvikling gjør det fornødent i en eller anden Henseende at foretage Forandringer for, at Lovgivningens Bestemmelser kunne opfyldes. Nu er det vor fulde Dverbeviisning, at de Omstændigheder, som have gjort de her omhandlede tvende Lovbestemmelser nødvendige, dengang de bleve givne, ikke længere ere forhaanden, og at Forholdene nu ere saaledes, at det vilde være til Hinder og til Stade for Opnaaelsen af Fæstelovgivningens Hensigt, om de bleve længere bestaaende. Det er altsaa i fuld Consequents med, hvad der til alle Tider er skeet, at man ændrer og forbedrer Fæstelovgivningen, efter som Tidsumstændighederne gjøre det nødvendigt for at, dens Hensigt kan opnaaes.

Jeg kan heller ikke see, hvorledes den ærede Ministers Betragtning om Contractsforholdene kan komme til Anvendelse paa dette Lovfor-